

FIȘA DISCIPLINEI
Muzică bisericească și ritual II
anul universitar 2025 – 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/ Calificarea	Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Muzică bisericească și ritual II			Cod disciplină		OLR5552			
2.2. Titularul activității de curs				Pr. Lect. univ. dr. Daniel Mocanu							
2.3. Titularul activității de seminar				Pr. Lect. univ. dr. Daniel Mocanu							
2.4. Anul de studiu		I	2.5. Semestrul		II	2.6. Tipul de evaluare (E/C/VP)		E	2.7. Regimul disciplinei		DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
3.5.3 Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					16
3.5.4 Tutoriat					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6 Alte activități (exersări practice)					2
3.7 Total ore activități individuale					47
3.8 Total ore pe semestru					75
3.9. Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio, pianină.</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, sistem audio, pianină.</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	• Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic • Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre • (expunere verbală și scrisă) • Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii • Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale • Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor • Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	• Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice • Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă • Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea competențelor de limbaj muzical bisericesc, aplicate în context liturgic.
7.2 Obiectivele specifice	- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile liturgică, catehetică. - Compararea unor elemente de limbaj muzical recunoscute în cântecele interpretate și în audiții. - Redarea vocală a unor cântece și teme accesibile, pe baza audiției și a descifrării creației muzicale bisericești. - Corelarea în interpretare a expresivității elementelor de limbaj muzical cu ethosul stilului bisericesc. - Utilizarea sunetului muzical, valorizat în combinații ritmice și melodice proprii muzicii bisericești, în varianta aplicată. - Interpretarea individuală și colectivă (vocală), respectând problematica impusă de cântarea bisericească a repertoriului accesibil propus. - Cunoașterea și diferențierea elementelor specifice diferitelor tipuri de stiluri muzicale bisericești: irmologic, stihiraric și papadic.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Nr ore
Introducere în problematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	1 oră
Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 1: Tactul Stihiraric (Glas 1: scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 1): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore
Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 2: Tactul Stihiraric (Glas 2): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 2): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore
Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 3: Tactul Stihiraric (Glas 3): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 3): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore

Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 4: Tactul Stihiraric (Glas 4): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 4): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	1 oră
8.2. Seminar		
Rânduiala Vecerniei și a Utreniei	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	1 oră
Exerciții aplicative: Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 1: Tactul Stihiraric (Glas 1): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 1): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore
Exerciții aplicative: Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 2: Tactul Stihiraric (Glas 2): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 2): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	3 ore

Exerciții aplicative: Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 3: Tactul Stihiraric (Glas 3): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 3): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	3 ore
Exerciții aplicative: Cântările Vecerniei și Utreniei glasul 4: Tactul Stihiraric (Glas 4): scară, formulă de acordaj; cadențe; <i>Doamne strigat-am ... Să se îndrepteze...</i>; Stihiri la <i>Doamne strigat-am...</i> - <i>Dogmatica ...</i> - <i>Laudele...</i> Tactul Irmologic (Glas 4): scară, formulă de acordaj; cadențe; stihuri la <i>Doamne, strigat-am...</i>; Stihovna - Prochimenul Utreniei; Troparele; <i>Dumnezeu este Domnul; Toată suflarea...</i> - Sedelnele; Antifoanele; - Doxologia – Vasile Petrașcu	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	3 ore
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră

Bibliografie generală

- Anastasimatarul uniformizat I: Vecernierul*, întocmit de profesorii Nicolae C. Lungu, Ion Croitoru și pr. Grigore Coastea, după marii protopsalți români: Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Dimitrie Suceveanu, Ghelasie Basarabeanul, Ștefanache Popescu, Oprea Demetrescu, Neagu Ionescu, Ioan Zmeu, pr. Theodor V. Stupcanu, Ion Popescu-Pasărea, pr. Victor Ojog, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ediția a III-a îngrijită de pr. prof. univ. dr. Nicu Moldoveanu, pr. lect. univ. drd. Victor Frangulea, diac. prof. drd. Stelian Ionașcu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
- Anastasimatarul uniformizat II. Utrenierul*: întocmit de profesorii Nicolae C. Lungu, Ion Croitoru și pr. Grigore Coastea, după marii protopsalți români: Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Dimitrie Suceveanu, Ghelasie Basarabeanul, Ștefanache Popescu, Oprea Demetrescu, Neagu Ionescu, Ioan Zmeu, pr. Theodor V. Stupcanu, Ion Popescu-Pasărea, pr. Victor Ojog, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ediția a III-a îngrijită de pr. prof. univ. dr. Nicu Moldoveanu, pr. lect. univ. drd. Victor Frangulea, diac. prof. drd. Stelian Ionașcu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004.
- Anastasimatarul*, buchet muzical athonit, Editura Evanghelismos, București, 2015.
- Cântările Utreniei*, buchet muzical athonit, Editura Evanghelismos, București, 2016.
- Cântările Vecerniei*, buchet muzical athonit, Editura Evanghelismos, București, 2013.
- Chircev, Elena, *Muzica românească de tradiție bizantină între neume și portativ, ediție revizuită*, vol. 2: Repertoriul liturgic românesc notat pe portativ în colecțiile de cântări bisericești din Transilvania și Banat, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2013.
- Ciobanu, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. I-II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1974, 1979.
- Clement Haralam; Cezar Florin Cocuz, *Cântări la vecernie, utrenie și Sfânta Liturghie*, antologie psaltică, EIBMBOR, București, 2018.
- Cunțanu, Dimitrie, *Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri ale Sfintei Biserici Ortodoxe Române*, culese și aranjate de Dimitrie Cunțanu, fost profesor la Seminarul Andreian din Sibiu, Ediția a III-a din autorisația bisericii îngrijită de Timotei Popovici, preot, profesor de muzică la Școala normală Andreiu Șaguna și dir[ijorul] Corului Mitropoliei, Institutul de Arte grafice Krafft & Drotleff S. A., Sibiu, 1932.
- Dicționar de termeni muzicali*, (volum Colectiv), Editura Științifică și enciclopedică, București, 1984.
- Grăjdian, Vasile pr. prof., *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă – Aspecte de identitate a cântării liturgice*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2000.
- Ionescu, Gheorghe C., *Lexicon al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica bizantină în România - Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copisti, interpreți*, prefață de Titus Moisesescu, Editura Diogene, București, 1994.
- Lungu, Nicolae Profesor, Preot Prof. Gr. Costea, Profesor I. Croitoru, *Gramatica muzicii bisericești „psaltice”*, studiu comparativ cu notația liniară, București, 1997.
- Lungu, Nicolae, *Manual de muzică liniară*. Corectat, completat și îngrijit de Pr. Prof. Nicu Moldoveanu, Pr. Prof. Constantin Drăgușin și Pr. Lect. Victor Frangulea, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
- Macarie Ieromonahul, *Anastasimatar*, Editura Bizantină, București, 2002.
- Moisil, Costin, *Geniu românesc vs. Tradiție bizantină. Imaginea cântării bisericești în muzicologia românească*, Editura Muzicală, București, 2016.
- Ojog Victor, *Anastasimatar*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Trinitas, 1998.
- Ploșteanu, Nifon N., *Carte de Muzică Bisericească pe Psaltichie și pe note liniare, pentru trei voci*, București, 1902.
- Popescu, Ștefanache, *Anastasimatarul practico-teoretic prescurtat*, retipărit de I. Popescu-Pasărea, 1931.
- Stanciu, Vasile, *Anastasimatarul sau Cântările vecerniei de Sâmbătă seara și ale utreniei de Duminică dimineața*, compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri bisericești, notate de preotul Dimitrie Cunțanu, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2016.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității episteme, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o formă teoretico-practică de dobândire a competențelor muzicale menite să corespundă activităților profesionale din sfera sistemului vocațional muzical.

Conținutul unităților de învățare este conceput în urma consultării principalului angajator al absolvenților astfel încât competențele dobândite să corespundă activității profesionale.

În ce privește așteptările reprezentanților comunității epistemice, studenții care parcurg cursul sunt potențiali parteneri de dialog cu studenții din sistemul vocațional muzical.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	70%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Evaluarea activității muzicale practice în cadrul serviciilor liturgice</i>	10%
	<i>Activitate la seminar</i>	<i>Evaluarea exercițiilor de interpretare pe parcursul semestrului.</i>	20%
10.6 Standard minim de performanță: Prezența la cursuri și seminarii în proporție de 80 %. Prezența la programul liturgic, în săptămâna de rând, (vecernia, utrenia, Sfânta Liturghie și Programul catehetic) în proporție de 80 %. Cunoștințe generale despre cântarea bisericească românească. Demonstrarea tehnicii de interpretare a unei piese muzicale, cu respectarea principiilor privind articulația și dicția. Identificarea rândurilor melodice ale refrenelor sau ale formulelor melodice specifice fiecărui glas, în cântările studiate.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

Nu se aplică

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

02.04.2025

Data avizării în catedră

17.04.2025

Semnătura director de departament

